

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสุขของคนในชุมชนตำบลภูฟ้า โดยการวัดระดับความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ ทั้งหมด 7 ด้าน หรือเรียกว่าดัชนีชี้วัดความสุข (Happiness) ที่เหมาะสมกับคนในชุมชน 6 ชุมชน คือบ้านห่างทางหลวง บ้านนา-กอก บ้านห้วยลอย บ้านผาสุข บ้านสบมาง และบ้านห้วยล้อม โดยประเมินตามแผนในโครงการ ภูฟ้าพัฒนาทั้ง 4 แผน ได้แก่ แผนที่ 1 การพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” แผนที่ 2 การพัฒนาศูนย์ศึกษา และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนที่ 3 การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพภาคเกษตรและอาชีพร่วมภาคเกษตรที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาของท้องถิ่น และแผนที่ 4 การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ผู้ศึกษาได้กำหนดรายละเอียดที่นำเสนอ ดังนี้ คือ

1. วิธีการดำเนินการวิจัย
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการตามขั้นตอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และระยะเวลาที่กำหนด ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย จึงแบ่งออกเป็นสามขั้นตอน คือ

- (1) การเตรียมโครงการ
- (2) การดำเนินการศึกษา
- (3) การรายงานผลการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการ ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวทาง โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ข้อมูลจากวารสาร หนังสือ บทความออนไลน์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ชุมชนทั้ง 6 ชุมชนในเขตตำบลภูฟ้า อำเภอ บ่อเกลือ จังหวัดน่าน ในประเด็นด้านนิยามของความสุข และปัจจัยที่จะเป็นดัชนีชี้วัดความสุข เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างดัชนีชี้วัดความสุข และจัดทำโครงการงานศึกษาดัชนีชี้วัดความสุข (Happiness) ของคนในชุมชน 6 ชุมชน คือบ้านห่างทางหลวง บ้านนา-กอก บ้านห้วยลอย บ้านผาสุข บ้านสบมาง และบ้านห้วยล้อม

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการศึกษา สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยได้จัดเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งเป็นข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และสรุปผลการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษา และการจัดทำรายงานการศึกษา

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้แบ่งออกเป็นสองกลุ่มโดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ใช้ในการประเมินแบบสอบถาม คือ กลุ่มประชากรที่อาศัยใน 6 ชุมชน ได้แก่ บ้านห่างทางหลวง บ้านนาออก บ้านห้วยล้อม บ้านห้วยลอย บ้านสบมาง และบ้านผาสุข โดยมีวิธีการเลือก คือ

ผู้ศึกษาสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่อาศัยใน 6 ชุมชนโดยสุ่มแบบยามานะ (Yamane sampling) ใช้จำนวนหลังคาเรือนของทั้ง 6 ชุมชน คือ 618 หลังคาเรือน ดังนั้นจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบร้อยละ และใช้กลุ่มตัวอย่าง 25% จากหลังคาเรือนทั้งหมด ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงการเก็บข้อมูลของประชากรตัวอย่างของแต่ละชุมชน

ชุมชน	ประชากรทั้งหมด (หลังคาเรือน)	ประชากรตัวอย่าง (หลังคาเรือน)
1 บ้านนาออก	79	20
2 บ้านห่างทางหลวง	147	37
3 บ้านผาสุข	122	30
4 บ้านสบมาง	74	20
5 บ้านห้วยล้อม	112	28
6 บ้านห้วยลอย	84	21
รวม	618	156

กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกคือ แกนนำชุมชน จากทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านห่างทางหลวง บ้านนาออก บ้านห้วยล้อม บ้านห้วยลอย บ้านสบมางและบ้านผาสุข

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาชุมชนทั้ง 6 ชุมชนคือการใช้แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1: สถานภาพของผู้กรอกแบบสอบถาม เพศ อายุ

ส่วนที่ 2: เรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการชีวิตความสุขของคนในชุมชน โดยแบ่งปัจจัยเป็น 7 ด้าน คือ ครอบครัว เศรษฐกิจ สังคมและชุมชน สุขอนามัย การศึกษา

ทรัพยากร และวัฒนธรรม เรียงลำดับความสำคัญในลักษณะ 1-7 ซึ่งให้ 1 แทนปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด และให้ 7 แทนความสำคัญที่น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3: สํารวจความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยสำคัญในการชีวิตความสุขของคนในชุมชน โดยแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในแต่ละปัจจัยคำถามถูกแบ่งออกเป็น 5 ข้อรวมทั้งสิ้น 35 ข้อ

ส่วนที่ 4: สํารวจความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยสำคัญในการชีวิตความสุขของคนในชุมชน โดยแทนระดับความพึงพอใจด้วยตัวเลข 1-9 แทนความสำคัญ (Hedonic scale)

1 = ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

2 = ไม่เห็นด้วยมาก

3 = ไม่เห็นด้วยปานกลาง

4 = ไม่เห็นด้วย

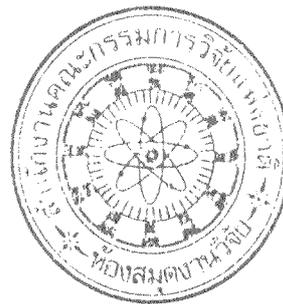
5 = ปานกลาง

6 = เห็นด้วย

7 = เห็นด้วยปานกลาง

8 = เห็นด้วยมาก

9 = เห็นด้วยมากที่สุด

การวัดระดับความพึงพอใจแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 เนื่องจากส่วนที่ 4 นั้นสามารถแสดงระดับความพึงพอใจที่เป็นตัวเลข ที่ใช้ในการประเมินค่าความพึงพอใจในระดับต่าง ๆ ของส่วนที่ 3 เพื่อแสดงผลลัพธ์เป็นตัวเลข และนำไปใช้ในการวิเคราะห์เชิงสถิติ นอกจากนี้ยังเป็นการยืนยันผลในส่วนที่ 3 ว่าข้อมูลที่ประเมินได้เป็นความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างจริงหรือไม่

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานศูนย์ภูมิพัฒนา ข้อมูลจากวารสาร หนังสือ บทความออนไลน์ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม เพื่อข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามทางผู้วิจัยมีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนดังนี้

(1) แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทั้งหมด 156 หลังคาเรือน โดยเรียงลำดับจากบ้านห่างทางหลวง บ้านนาออก บ้านสบมาง บ้านผาสุก บ้านห้วยล้อม และบ้านห้วยลอย ดังในตารางที่ 3.1

(2) ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชนหลังจากที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในแต่ละหมู่บ้านที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.4.1 เสร็จเรียบร้อยแล้ว

(3) ทำการวิเคราะห์ผลจากข้อมูลที่ได้โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของข้อมูลที่ทำการศึกษา เพื่อจัดเก็บข้อมูลและนำเสนอโดยกราฟและตาราง ได้มีการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของค่าเฉลี่ย (mean) ได้ใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{n}$$

และการคำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล (Standard deviation)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

X แทน ผลบวกระหว่างค่าของข้อมูล

n แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ส่วนการจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยทั้ง 7 นั้นจะใช้ค่ามัธยฐานซึ่งมีสูตรคือ

$$\text{มัธยฐาน} = (\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}) / \text{จำนวนอันดับภาคชั้น}$$

$$= 9 - 1 / 5$$

$$= 1.6$$

การแปลเกณฑ์คะแนนระดับความพึงพอใจ

1.00 - 2.60	มีค่าเท่ากับ	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด
2.61 - 4.20	มีค่าเท่ากับ	มีระดับความพึงพอใจน้อย
4.21 - 5.80	มีค่าเท่ากับ	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
5.81 - 7.40	มีค่าเท่ากับ	มีระดับความพึงพอใจมาก
7.41 - 9.00	มีค่าเท่ากับ	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด